

протягом року, а також застосувати нові технічні та енергоефективні рішення стосовно архітектури споруд.

Список використаних джерел:

1. Зауральська А.В., Бойко О.В. Особливості функціональної структури спортивних комплексів із критими гірськолижними спусками. 2020. URL: <http://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PolntNTU/1567/1/Зауральська%2c%20Бойко.pdf> (дата звернення: 09.04.2020).
2. Законодавство України. 2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0240-12> (дата звернення: 10.03.2020).
3. Кучеренко Л.В., Дубовий В.О. Особливості проектування гірськолижних спортивних комплексів. 2020. URL: <https://conferenc.es.vntu.edu.ua/index.php/all-fbtegp/all-fbtegp-2016/paper/download/653/458> (дата звернення: 09.04.2020).
4. Роберт Крісті Міл. Гірські курорти. 1999. URL: https://tourlib.net/books_ukr/resort.htm (дата звернення: 10.03.2020).
5. Трухачов Ю.Н. Громадські споруди та комплекси: для вищих навчальних закладів по спеціальності «Архітектура». Будвидавництво. 1988.

Міненко І.О.

студентка,

Київський університет імені Бориса Грінченка

ІСТОРІЯ ПОХОДЖЕННЯ ПАСТЕЛІ ТА ЇЇ ПРИЗНАЧЕННЯ

Пастель – це група художніх матеріалів, які застосовуються у графіці та живописі. Найчастіше випускається у вигляді крейди або олівців без оправи, що мають форму брусків з круглим або квадратним перетином.

Історія походження техніки пастель.

Важко стверджувати, коли вперше художники стали використовувати пастель у своїй творчості. Однак відомо, що майстри італійського Відродження широко застосовували подібні з пастеллю соус і сангіну, роблячи малюнок багатобарвним. Створюючи ескізи до своїх майбутніх робіт, художники користувалися кольоровими олівцями. Звичайно, це ще не була пастель в нашому розумінні, а лише підфарбований малюнок.

У XVII столітті пастель починає перетворюватися вже у самостійну техніку та отримує особливу популярність у Франції. У цьому сенсі

Францію можна вважати центром зародження пастелі. Доказом цього є роботи французького художника Данієля Дюмонст'є які збереглися до нашого часу.

Не треба забувати, що досвіду в той час, як виготовити пастель був невеликий, проте майстри рисунку самі створювали рецепти виготовлення пастельних олівців. Багато художників минулого воліли виготовляти фарби власного виробництва. Неоціненна заслуга у створенні не тільки пастельних фарб, але також значні розробки по закріпленню та зберіганню пастелі належать італійській художниці Розальбі Карр'єра.

Саме на XVIII століття припадає розквіт пастельного живопису. Високої майстерності досяг Жан Етьєн Ліотар – швейцарський художник. Найвідомішою його роботою вважається «Шоколадниця» (1743), що зберігається у Дрезденській картинній галереї. Широке поширення пастель отримала з кількох причин. Головна з яких, що вона дозволяла значно швидше, ніж, наприклад, олійними фарбами, працювати з натури. Оскільки пастель досить тендітна та ніжна техніка, дуже багато творів не збереглися до нашого часу.

Однак вже до кінця XIX століття все більше художників у своїй творчості звертаються до цієї техніки, одночасно відкриваючи у ній нові можливості. Портрет вже не є переважаючим у пастельному живописі того часу, як у мистецтві XVIII століття. Справжніми шедеврами є пейзажі Ісаака Ілліча Левітана, де пастель набуває зовсім іншу якість – у ній з'являється повітря та передано стан природи.

Виконана Едгаром Дега в кінці 1890-х роках робота «Блакитні танцівниці» пастеллю спростовує судження про неї, як про техніку, позбавленої «станковізма». Це не просто замальовка, або етюд з натури, а картина, закінчений художній твір.

На початку XX століття пастель стає улюбленим матеріалом багатьох чудових художників таких як: Б.М. Кустодієва, М.В. Добужинського, Є.Є. Лансера, Л.С. Бакста, Л.О. Пастернака. Володіючи тонким, вишуканим смаком, ці майстри створили дивовижні твори як в традиційних для пастелі жанрах, так і в області книжкової графіки та театральнo-декоративного мистецтва.

Матеріали пастелі.

Пастель буває 3-х видів – масляна, суха та воскова. Останнім часом широкого поширення набула так звана масляна пастель, яка сильно відрізняється від традиційної і до того ж програє їй по цілому ряду

живописних переваг. Масляна пастель виготовляється із пігменту з лляною олією шляхом пресування. За такою самою технологією виготовляється суха пастель, за тим винятком, що не використовується олія. Основу замісу воскової пастелі складають віск та пігменти.

Існує два основних види сухої пастелі: тверда і м'яка. М'які пастелі виготовлені в основному з чистого пігменту, з невеликою кількістю сполучної речовини. Підходять для широких насичених штрихів. Тверді пастелі рідше ламаються, так як містять більшу кількість речовини, що пов'язує. І чудово підходять для малюнка, адже сторону палички можна використовувати для тону, а кінчик для тонких ліній і опрацювання деталей.

Для малювання пастеллю потрібна фактурна поверхня, яка буде утримувати пігмент. Малюнки пастеллю зазвичай виконуються на кольоровому папері. Тон паперу підбирається індивідуально, з огляду на завдання малюнка.

Для захисту пастельного малюнка від змазування і осипання його треба зафіксувати. Для цього підійде звичайний лак для волосся або спеціальний фіксатор. Буде досить пари легких розпилень, щоб зафіксувати малюнок. Він злегка може втратити свою пастельність, проте, кольори стають більш глибокими та насиченими.

Таким чином, ми з певністю можемо сказати що протягом тривалого часу багато митців у своїй творчості зверталися до техніки пастелі, одночасно відкриваючи у ній нові можливості.

Список використаних джерел:

1. Krysiyna Gutowska-Dudek Krajowa Agncja Wydawnto Warszawa 1982. Krajowa Agencja Wydawnicza/RSW «Prasa-ksiazka-ruch».